שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא יג.

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום בין יולה בין לא יולה יגבה מהן לאותו זמן מהיום: **אי הכי.** דבשטרי דלאו הקנאה לא עבידי דכתבי אלא אם כן לאו הלואת המעות מתני' דקתני כו': **כי ליכא מלוה בהדיה.** ונותן מעות בפניהם לא כתבינן: **אמר.** הא דתנן כותבין שטר לוה בלא מלוה אפילו בשטר דלאו הקנאה נמי ואי נמי אמי למיטרף מהאידנא והוא לא לוה עד תשרי לא שלא כדין הוא דעדיו בחתומיו זכין לו מיום שחתמוהו זכין לו השעבוד ואפילו לא הלוה המעות עד תשרי. ולהכי מוקי ליה אביי בהאי טעמא משום דקשיא ליה כיון דאמרת כו' (ב) אבל השתא דתנן כותבין חיישינן דלמא כתב לוה ולא לוה. ולקמיה פריך אמאי לא יחזיר הרי זכו ליה עדיו בחתומיו ושפיר טריף: **דייתיקי.** לוחא שכיב מרע. ולשון דייתיקי דא מיקו זאת מיקוס דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי (ג): **מפנה.** מתנת בריא: **ושוברין.** פירעון שטר: **הני מילי היכא דמעא שטר לידיה.** ואפילו לאחר זמן זכו לו חותמיו לגבות מזמן הכתוב בו. ואי קשיא הא דתנן (שביעית פ"י מ"ה) שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין במאי מוקי לה אביי תריץ במוקדמת כתיבתן לחתימתן ולהכי פסולין שהא לטרוף משעת כתיבה ח"ג שכתבו וחתמוהו בתשרי והם כתבו בתוכו ניסן שהוא ראש השנה לשטרות: **כשלמא לרב אסי.** דמוקי לההוא דכותבין בשטרי אקנייתא: **מוקי.** מתניתין דלאו אקנייתא ולהכי לא יחזיר כדקאמר אימרא ליה וחייסי' דלמא אקרי וכתב והוה ליה מוקדם ולכן הופקר להשלוכו: **לפרעון ולקנוניא.** שמא פרעו ומן הלוה נפל והא דקא מודה לא פרעתי עלה היא ביאיסם של רמאות לטרוף את הלקוחות שלקחו ממנו קרקע שלא באחריות ויחלקו ביאיסם: **ולשמואל דאמר.** לקמן: **לא חיישינן לפרעון.** בשטר הנמצא ואפילו אין חייב מודה דאם איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה דאמר שמואל לקמן (דף טז:) המוצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים וכ"ש כשחייב מודה מהאי טעמא גופיה דמיום פריעתו הוא קורעו הלכך ליכא למיחש לאחר זמן לקנוניא מתני' במאי מוקי לה: **סיימא כו'.** ואי קשיא על כרחך לא סגירא ליה כאביי דאי כאביי ס"ל מאי אירא שטר הקנאה הא לאביי אין חילוק בין זה לזה דאפילו דלאו הקנאה נמי יחזיר הואיל ושמואל לא חיים לפרעון לאו פירכא הוא דמודה אביי בדלא מטא שטרא לידיה כדאמרן (ג) הלכך איכא למימר כתב לוה ולא לוה לגמרי ולא מטא לידיה מעולם: **שמואל מוקי לה כשאין חייב מודה.** בכתיבת השטר שאומר לוה לא כתבתי ומזויף הוא. וא"ת יתקיים בחותמיו כיון שכפל אתרע ליה ואמרינן מפני שפסול היה לא מזהר ומהמנינן ליה להאי: אינו דספרא לא יפסיד לגקוחות ממון מרובה אף על גב דבר אחר אם חיים לכתב לוה ולא לוה ועתה רוצה לוה ומפסיד לגקוחות משום פשיטי דספרא היינו משום שכבר נתן לסופר ואינו רוצה להפסיד ועוד שמוכר המלוה שיצא הקול משעת כתיבה אבל כשלוה ופרע לא הפסיד פשוט שנתן לסופר ועוד שיצא המלוה שמעמו הפריעה ואהלוהה שנית לא נכתב השטר:

הא

מסורת הש"ס

(א) לקמן (יט. כ.) לה.;
(ב) לקמן יח. [ניטין סז.].
(ג) [לקמן יד. טז.]; (ד) [לעיל ז: וש"נ], (ה) [ניטין יג.].
(ו) ני' רש"א בין כפליו לתמוח שלפניו ועי' רש"י.

הגהות הב"ח

(א) גם' מוקי לה למתני' בשטרא דלאו אקנייתא:
(ב) רש"י ד"ה אבי אמר וכו' אבל השתא דתנן. נ"ב זהו למאי דקס"ד השתא ומשום הכי פריך לקמיה אמאי לא יחזיר סי' אבל למאי דמסיק הוה טעמייה לאבי משום דחיישינן לפרעון ולקנוניא והוה שער שנמצל שעבודו:
(ג) ר"ה הנמצא וכו' הלכך איכא למימר. נ"ב פירוש כשאין חייב מודה:

גליון הש"ם

גמ' אבי אמר עדיו בחתומיו. עי' רשב"א בחידושי קדושין דף כ"ז ע"א ד"ה ע"מ שתמצו לו שטר:

מוסף רש"י

דייתיקי. לוחא שכיב מרע, דא מהא למיקס ולהיות (גיטין כז.).

עין משפט נר מצוה

קיא א מי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ה ועיין מ"מ שהגיה פל"ע סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' לט סעיף יג:
ב (טוש"ע מ"מ סי' מג סעיף טו):
ג (טוש"ע מ"מ סי' סה סעי' יד):
קיב ד מי' פי"ח מהל' מכירה הל' ה סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' סה סעיף י:

רבינו חננאל

מלוה עמו ניחוש שמא כתב ללות ולא לוה. ופריק רב אשי בשטרי הקנאה דהא שיעבד נפשיה בחליפין ולא חיישי' לנחינת המעות אלא נשתעבד מעידנא ההיא דקנו מיניה בחליפין. אביי אמר עדיו בחותמיו זכין לו פי' כיון שאמר לוה לעדים העידו עלי שיש לפלוני עלי כך וכך וכתבו שטר בזה וחתמו בו זכו למלוה ואע"ג דלא קנו מן הלוה והוא דנפיק שטרא מידא דמלוה אבל אי לא נפיק שטרא מתותי ידיה דמלוה חיישינן דלמא אכתי לא מטא לידיה דמלוה ומתני' דאוקימנא בשחייב מודה דהאי שטרא מטא לידיה דמלוה מההיא שעתא דנכתב ומיניה נפל. אמר לך אביי כי הא גוונא בדלא נקיט שטרא מתותי ידיה דמלוה חיישינן לקנוניא ומשום הכי לא הימנינן בהודאתו דלוה. ולא אשכחן פירכא לא להא דאביי ולא להא דרב אשי והתוייהו בענין דמטא שטרא בידא דמלוה. והא דר' יוחנן לא הוי להו תיובתא דיכול רב אשי למימר לא אמר ר' יוחנן אלא בשטרי דלאו אקנייאתא ולאביי נמי לא הויא תיובתא דהא לדבריו דר' יוחנן שייכי. מיהו סוגיא דשמעתין כר' יוחנן סלקא דאמר מחלוקת בשחייב מודה ר"מ דאמר יחזיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסין לא גבי ממשעבדי מבני חרי הוא דגבי וכיון דמודה ליה ליכא למיחש הלכך יחזיר. ורבנן סברי גבי אפי' ממשעבדי הלכך לא יחזיר דחיישינן לקנוניא אבל בשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישינן לפרעון וחנוא בהדיא כוותיה. שמואל מוקי לה לכולה מתני' בשאין חייב מודה אבל בשחייב מודה דברי הכל יחזיר כי עדיו בחתומיו זכין לו (ג) (וכל) בשטרי הקנאה דהא שיעבד נפשיה. ובשטר שאין בו אחריות אע"פ שאין חייב מודה (ד) ר"מ דאמר יחזיר למלוה וכו' לצור על פי צלוחיתו דכיון שאין בו אחריות נכסין אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.

(ג) מוקי ל"ל וכ"ש בשטרי הקנאה.
(ד) ל"ל אמר ר"מ דיחזיר למלוה וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com